

УДК 336.64

JEL Classification: Q14, G32

Василь Савчук, д.е.н., професор
(професор кафедри статистики та економічного аналізу, Національний університет біоресурсів і природокористування України)
ORCID ID 0000-0002-4261-3329

Михайло Собченко
(здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, кафедра статистики та економічного аналізу, Національний університет біоресурсів і природокористування України)
ORCID ID 0009-0005-5569-178X

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільськогосподарські підприємства України відіграють важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни та розвитку економіки. Однак, сучасні умови функціонування аграрного сектору характеризуються високою невизначеністю, викликаною економічними, соціальними та політичними факторами. У таких умовах дослідження методичних підходів до забезпечення фінансування розвитку сільськогосподарських підприємств набуває особливої актуальності.

Аналітико-прогнозне забезпечення фінансування сільськогосподарських підприємств включає комплекс методів та інструментів, які використовуються для оцінки фінансового стану підприємства, прогнозування його розвитку та прийняття ефективних управлінських рішень. Це забезпечення спрямоване на оптимізацію використання фінансових ресурсів, мінімізацію ризиків та забезпечення стійкого розвитку підприємства. Застосування цих методичних підходів дозволяє підприємствам адаптуватися до змін у фінансовому середовищі та забезпечити стабільний розвиток. Вони допомагають виявити та усунути слабкі місця у фінансовій структурі підприємства, оптимізувати використання наявних ресурсів та залучити додаткові фінансові ресурси для підтримки розвитку.

Аналітико-прогнозне забезпечення дозволяє сільськогосподарським підприємствам приймати обґрунтовані управлінські рішення, підвищувати ефективність використання ресурсів та забезпечувати фінансову стійкість. Використання сучасних технологій сприяє автоматизації процесів та підвищенню прозорості даних, що є важливим для залучення інвестицій та забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Дослідження методичних підходів до забезпечення фінансування розвитку сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах дозволяє враховувати економічну нестабільність, зміни в регуляторному середовищі, технологічні інновації та соціальні фактори, що впливають на діяльність підприємств. Розробка та впровадження ефективних методик забезпечення фінансування сприятиме стійкому розвитку аграрного сектору та підвищенню його конкурентоспроможності.

© Савчук В.К., Собченко М.О., 2025

Ключові слова: аналітико-прогнозне забезпечення, фінансування розвитку, аналітичний інструментарій, джерела фінансування.

Постановка проблеми. Сільськогосподарські підприємства України є ключовими гравцями у забезпеченні продовольчої безпеки та економічного зростання країни. Проте, сучасні умови їх функціонування характеризуються значною невизначеністю, спричиненою економічними, соціальними та політичними факторами. Війна, економічна нестабільність, кліматичні зміни та регуляторні вимоги створюють додаткові виклики для управління фінансуванням розвитку цих підприємств.

Згідно з даними, за роки повномасштабного вторгнення щорічні витрати на насіння, добрива та обладнання зросли на 15%, що значно знизило прибутковість фермерських господарств. Крім того, дефіцит робочої сили, спричинений міграцією молодих працівників до міст, призвів до зниження продуктивності на 10%. Нестабільність цін на сільськогосподарську продукцію ускладнює прогнозування доходів, а зміни клімату, такі як посухи та повені, негативно впливають на врожайність.

У таких умовах важливо забезпечити ефективне фінансування розвитку підприємств, що вимагає адаптації до змін зовнішнього середовища. Налагодження системи аналітико-прогнозного забезпечення фінансування стає критично важливим для оптимізації використання фінансових ресурсів, мінімізації ризиків та забезпечення стійкого розвитку підприємств. Це дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення, підвищувати ефективність використання ресурсів та залучати інвестиції.

Дослідження проблем, з якими стикаються сільськогосподарські підприємства при управлінні фінансуванням розвитку, та важливість аналітико-прогнозного забезпечення допоможе розробити ефективні стратегії для подолання сучасних викликів та забезпечення стійкого розвитку аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження показують значне зростання інтересу до фінансування сільського господарства як ключового елемента сталого розвитку та продовольчої безпеки. Питанням дослідження фінансування розвитку сільськогосподарських підприємств присвячено праці провідних вчених: В. Андрійчука, Л. Борщ, П. Гайдуцького, О. Гудзь, О. Добровольської, В. Савчука, І. Томащук та інших дослідників. Дослідження авторів охоплюють різні аспекти фінансування аграрних підприємств, включаючи боргове фінансування, довгострокові тренди, вплив економічних факторів, економіку аграрних підприємств, розвиток аграрного ринку, державне фінансування, зелені фінанси, фінансові ресурси та банківський сектор. Невирішеними залишаються питання класифікації моделей фінансування, вдосконалення нормативної бази, стабільності джерел доходів, вертикальної інтеграції, механізмів фінансового забезпечення, зміцнення фінансового потенціалу та методів стрес-тестування для оцінки фінансової стійкості аграрних підприємств. Тож питання розробки ефективних методик, які дозволять оптимізувати використання фінансових ресурсів та забезпечити стійкий розвиток аграрного сектору залишаються актуальними і потребують подальших досліджень.

Формулювання цілей статті (мета). Мета статті полягає у дослідженні методичних підходів до оцінки та прогнозування фінансових потреб аграрних підприємств та визначення оптимальних джерел фінансування, для забезпечення ефективної системи аналітико-прогнозного забезпечення управління фінансуванням розвитку сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналітико-прогнозне забезпечення фінансування сільськогосподарських підприємств є важливим аспектом для забезпечення їх стабільного розвитку та ефективного використання ресурсів. Наявність у підприємства дієвої аналітико-прогнозної системи управління фінансування, допомагає ефективно планувати та

оптимально використовувати свої фінансові ресурси, зменшуючи витрати, підвищуючи прибутковість, а також дозволяє ідентифікувати потенційні ризики та розробити стратегії для їх мінімізації, що знижує ймовірність фінансових втрат. Отже, на основі аналізу та прогнозів керівництво підприємства може приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестицій, фінансування та інших важливих аспектів діяльності.

Логіка наукового дослідження аналітико-прогнозного забезпечення фінансування сільськогосподарських підприємств передбачає вивчення їх розвитку, як загальної філософської категорії, та діяльності, яка є по суті основою розвитку. Успішну діяльність підприємств забезпечує належне її фінансування, що потребує адекватного управління, здійснюваного з використанням інформаційно-аналітико-прогнозного забезпечення. Акцент збору і обробки інформації, підкреслює визначальну роль оперативності її отримання, що дозволяє своєчасно приймати / корегувати управлінські рішення. Це досить важливо для розвитку сільськогосподарського виробництва, оскільки визначальним для нього є фактор часу. Тільки виконання робіт в оптимальні терміни є запорукою одержання передбачуваних результатів. В цьому контексті розглядається і своєчасність заходів з фінансування дотримання технологічних операцій виробництва/збуту сільськогосподарської продукції як рослинництва, так і тваринництва.

Розглядаючи трансформацію фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств, яка має на меті адаптацію до сучасних економічних умов та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, звертається увага на динаміку внутрішніх та зовнішніх факторів, які разом визначають можливості та виклики, з якими стикаються сільськогосподарські підприємства у процесі трансформації фінансування їхньої діяльності. Основні аспекти цієї трансформації включають: диверсифікація джерел фінансування; інноваційні фінансові інструменти; державна підтримка; цифровізація фінансових процесів; підвищення фінансової грамотності персоналу та керівництва [2,3].

За даними Міжнародного валютного фонду, світовий обсяг виробництва в 2020 році скоротився на 4,4%. У сільському господарстві України реальний ВВП зменшився на 11,5% порівняно до попереднього року. За даними Державної служби статистики України, витрати на виробництво продукції сільського господарства у 2023 році зросли на 7,2% [4-5].

При формуванні і розподілі фінансових ресурсів підприємств, які здійснюють свою діяльність на комерційних засадах, розрізняють ендогенні та екзогенні фінансові відносини. Ендогенні відбуваються між підприємством і його працівниками при розподілі прибутку, інвестуванні коштів працівниками в розвиток підприємства, зокрема через купівлю акцій та інших цінних паперів.

Екзогенні відносини виникають в результаті здійснення операцій з надання підприємству комерційних кредитів, організації спільної діяльності, сплати штрафів тощо; відносини з банками, державою при оплаті платежів до бюджету, одержання цільового фінансування з бюджету, дотацій/пільг від держави тощо.

Незалежно від організаційно-правової форми і способів господарювання, джерелами фінансування діяльності підприємств є власні, залучені та позичені кошти. До власних належать: статутний капітал, амортизаційні відрахування, дохід та чистий прибуток. До залучених відносять пайові та інші внески, резерви для майбутніх платежів, кошти, мобілізовані на фінансовому ринку, різна кредиторська заборгованість. Позиченими є кошти, мобілізовані кредитними ринками.

В процесі діяльності підприємства відбувається кругообіг коштів, а саме залучені для виробництва і реалізації продукції відшкодовуються одержаними доходами від реалізації продукції, виконання робіт і надання послуг. Оскільки дохід є основним джерелом фінансування діяльності підприємства, включаючи виробничі витрати, своєчасність і повноту сплати податкових платежів, погашення кредитів, розрахунків з постачальниками і підрядниками і створення позитивного фінансового результату – основи розширення

виробництва, поліпшення соціальних умов працівників, витрати на ліквідацію екологічних наслідків господарювання, то формування доходу поряд з витратами завжди є в центрі уваги менеджменту підприємства. Доходи формуються від продажу продукції підприємства (робіт, послуг), реалізації майна, фінансової діяльності, від перерозподілу коштів через фінансову систему держави. Витрати підприємства поділяються за різними ознаками, що необхідно враховувати при конструюванні системи обліку аналітичних показників і розробці управлінських рішень. Найчастіше такими ознаками є напрями і джерела фінансування, а також характер списання витрат. Щодо напрямів фінансування розрізняють витрати на:

- виробництво і продаж продукції;
- відтворення основних засобів і довгострокових біологічних активів;
- на операційні заходи;
- на соціальні цілі;
- на екологічні заходи.

За джерелами фінансування витрати поділяють на такі, що забезпечуються:

- власними і притриманими до них коштами;
- тимчасово залученими коштами (кредиторська заборгованість);
- позиковими коштами;
- коштами, наданими на безоплатних засадах.

За характером списання розрізняють витрати здійснювані з доходу і з прибутку.

Управління згаданими процесами здійснюють через систему аналітико-прогнозних показників, для розрахунку яких використовують різні джерела даних, зокрема обліково-звітних, планово-нормативних, поза облікових та інших. Сьогодні інформацію отримуємо двома способами: отримання даних з мінімальним втручанням людини в процес та отримання й опрацювання їх людиною без використання технічних засобів. В першому випадку маємо справу з максимальним використанням різних приладів та спеціалізованого обладнання, яке має значну вартість та потребує спеціальної підготовки персоналу, що є доступним для малого відсотку сільськогосподарських товаровиробників (не більше 20%). При другому варіанті, збір та обробка інформації для ефективного аналізу та прогнозування фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств стикається з низкою проблем:

1 – внутрішніх:

- недостатня якість даних, що збираються на рівні підприємства, можуть бути неповними, неточними або застарілими;
- відсутність сучасних інформаційних систем та програмного забезпечення для збору та обробки даних може призводити до помилок та затримок у процесі аналізу;
- недостатність знань та навичок у працівників, які займаються збором та обробкою даних, може негативно впливати на точність та якість інформації;

2 – зовнішніх:

- зміни в економічних умовах, такі як інфляція, коливання валютних курсів та процентних ставок, можуть ускладнювати прогнозування фінансових показників;
- відсутність чіткої державної політики та програм підтримки сільськогосподарських підприємств може обмежувати доступ до необхідної інформації та фінансових ресурсів;
- сезонність виробництва, що ускладнює прогнозування фінансових показників та планування ресурсів.

Крім того, на рівень ефективності аналізу та прогнозування фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств значно впливає те, що управлінці працюють з інформацією, що формується людиною (організаційно-правова форма господарювання, реформування джерел даних: статистики, бухгалтерського обліку, податкового законодавства тощо), а отже можливий суб'єктивний вплив на якісні параметри даних. До того ж, ведення обліку за Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського

обліку (НП(С)БО) може призводити до часово-просторової непорівняльності окремих показників: зокрема, НП(С)БО дозволяють використовувати різні методи оцінки активів та зобов'язань, що може призводити до різних значень одного й того ж показника в різні періоди часу або в різних підприємствах; підприємства можуть змінювати свою облікову політику, що впливає на порівнянність фінансових показників у часі; НП(С)БО не завжди враховують вплив інфляції на фінансові показники, що може призводити до того, що показники, розраховані в різні періоди часу, не є порівнянними через зміну купівельної спроможності грошей; НП(С)БО можуть передбачати різні підходи до визнання доходів та витрат, що також впливає на порівнянність показників між підприємствами та в різні періоди часу; на сьогодні одночасно для суб'єктів господарювання діють як національні стандарти бухгалтерського обліку (НП(С)БО), так і міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), тож підприємства, що використовують різні стандарти, можуть мати непорівнянні фінансові показники. Отже, йдеться не тільки про якість результатів міжгосподарського параметричного аналізу, а й про динаміку показників одного підприємства, зокрема при використанні методів екстраполяції для прогнозування, планування на перспективу, прийняття стратегічних управлінських рішень розвитку підприємства тощо.

Приведення показників до співставності вимагає додаткових витрат часу оскільки передбачає вивчення облікової політики та інших документів і проведення додаткових розрахунків. За таких умов, практично, неможливо сформувати однорідний статистичний комплекс для застосування в науковому дослідженні статистичних методів. Вищесказане актуалізує пошук можливостей підвищення якості інформаційного середовища менеджменту. Для ефективного управління діяльністю підприємства використовують арсенал підходів, методів, способів і прийомів, що дає змогу різноаспектно оцінити статистику і динаміку об'єкта дослідження, виявити ситуацію / проблему зміни його параметрів і намітити заходи її вирішення (рис. 1).

Сільськогосподарські підприємства України стикаються з численними викликами, включаючи економічну нестабільність, вплив війни та необхідність адаптації до сучасних ринкових умов. У таких умовах важливо використовувати аналітичний інструментарій для прийняття ефективних управлінських рішень, що дозволить забезпечити стійкий розвиток підприємств та підвищити їх конкурентоспроможність.

Аналітичний інструментарій відіграє ключову роль у фінансуванні розвитку сільськогосподарських підприємств, особливо в умовах сучасних викликів. Використання цих інструментів дозволяє підприємствам ефективно планувати, контролювати та оптимізувати фінансові ресурси, що сприяє їх стійкому розвитку. Наведені на рис. 1 інструменти допомагають сільськогосподарським підприємствам ефективно управляти фінансовими ресурсами, планувати та прогнозувати розвиток, а також контролювати виконання планів. Важливим елементом управління діяльністю сільськогосподарських підприємств є критерій правильного вибору підходів, методів, способів і прийомів. Він визначає, наскільки ефективно підприємство може використовувати свої ресурси, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та досягати своїх стратегічних цілей.

Основними критеріями вибору аналітичного інструменту для забезпечення фінансування розвитку сільськогосподарських підприємств є:

1 - відповідність цілям та завданням:

- аналітичні підходи повинні відповідати стратегічним цілям підприємства, таким як зростання прибутковості, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення фінансової стійкості;
- методи аналізу повинні бути спрямовані на вирішення конкретних операційних завдань, таких як оптимізація витрат, управління грошовими потоками та оцінка інвестиційних проектів:

Рис. 1. Аналітичний інструментарій підготовки інформації для управління діяльністю сільськогосподарського підприємства

Джерело: сформовано на основі [1-14]

2 - адаптивність до зовнішніх умов:

- вибір аналітичних підходів повинен враховувати поточну економічну ситуацію, включаючи макроекономічні показники, ринкові тенденції та регуляторні вимоги;
- методи аналізу повинні бути адаптовані до геополітичних умов, таких як вплив війни та міжнародні санкції;

3 - технологічні можливості:

- використання сучасних інформаційних систем та технологій, таких як ERP-системи та блокчейн, для забезпечення прозорості та автоматизації процесів аналізу;
- вибір інструментів, які дозволяють ефективно обробляти великі обсяги даних та забезпечувати точність прогнозів;

4 - кваліфікація персоналу:

- методи аналізу повинні відповідати рівню кваліфікації персоналу, який їх використовує. Важливо забезпечити навчання та підвищення кваліфікації працівників;
- вибір підходів повинен враховувати досвід персоналу у використанні конкретних методів та інструментів;

5 - ефективність та вартість:

- методи аналізу повинні бути економічно обґрунтованими, враховуючи витрати на їх впровадження та використання;
- вибір підходів повинен забезпечувати максимальну ефективність аналізу, включаючи точність прогнозів та швидкість обробки даних.

Правильний вибір аналітичних підходів, методів, способів і прийомів аналізу для забезпечення фінансування розвитку сільськогосподарських підприємств базується на відповідності цілям та завданням, адаптивності до зовнішніх умов, технологічних можливостях, кваліфікації персоналу та ефективності. Ці критерії допомагають забезпечити оптимальне використання ресурсів та стійкий розвиток підприємства.

Крім того, при побудові системи аналітичного забезпечення управління фінансуванням розвитку сільськогосподарських підприємств важливо враховувати, що сільськогосподарські підприємства України стикаються з численними викликами, включаючи економічну нестабільність, вплив війни, зміни клімату та необхідність адаптації до сучасних ринкових умов. У таких умовах важливо забезпечити ефективне фінансування розвитку підприємств, що вимагає адаптації до змін зовнішнього середовища. Цей процес є критично важливим для забезпечення стійкого розвитку та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Вона включає аналіз зовнішнього середовища, гнучкість фінансових стратегій, використання сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу, співпрацю та впровадження інновацій. Ці заходи дозволяють підприємствам ефективно управляти фінансовими ресурсами та забезпечувати стійкий розвиток в умовах сучасних викликів.

Висновки та пропозиції. Аналітико-прогнозне забезпечення є надзвичайно важливим для управління сільськогосподарськими підприємствами, оскільки дозволяє ефективно планувати та прогнозувати фінансові потреби, оцінювати ризики та визначати оптимальні джерела фінансування. Методичні підходи до дослідження фінансування розвитку аграрних підприємств є основою для формування дієвої фінансової стратегії. Вони включають розробку методик оцінки фінансових потреб, аналізу ризиків та визначення найкращих джерел фінансування. Ці підходи допомагають підприємствам адаптуватися до змін зовнішнього середовища, мінімізувати фінансові ризики та забезпечити стійкий розвиток. В умовах глобальних викликів, таких як зміна клімату та економічні кризи, методичні підходи сприяють ефективному використанню ресурсів та досягненню високих результатів. Використання аналітичного інструментарію, такого як статистичний аналіз, моделювання та прогнозування, забезпечує точну та своєчасну інформацію для прийняття управлінських рішень. Це сприяє підвищенню економічної стійкості підприємств, оптимізації витрат, покращенню якості продукції та забезпеченню сталого розвитку аграрного сектору. Таким

чином, методичні підходи в системі аналітико-прогнозного забезпечення управління фінансуванням розвитку сільськогосподарських підприємств є ключовими елементами для забезпечення їх ефективного функціонування та розвитку. Це дозволяє підприємствам адаптуватися до змін, мінімізувати ризики та використовувати нові можливості для сталого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Tomashuk, I., Khaietska, O., & Boltovska, L. (2024). Analysis of investment activities in the agricultural sector of Ukraine: determination of factors and ways of its activation. *Baltic Journal of Economic Studies*, 10(3), 340-352. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-3-340-352> (дата звернення: 27.02.2025).
2. Добровольська О.В., Кіщенко Т.В. (2013). Сучасний стан фінансування сільськогосподарських підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*, (8), 60-63. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/532>, DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.6 (дата звернення: 27.02.2025).
3. Паска І., Батажок С., Герасименко І., Хахула Б., Маршалок М. (2024). Туризм і російсько-українська війна: проблеми сьогодення та перспективи післявоєнного відновлення. *Економічний аналіз*, 34(3), 342-350. <https://doi.org/10.35774/econp2024.03.342> (дата звернення: 27.02.2025).
4. Савчук В.К. (ред.) (2017). Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України: аналітико-прогнозна оцінка. Київ: ЦП «Компринт». 366 с.
5. Фінансування аграрного сектору. URL: <https://kse.ua/kse-research/financing-of-the-agricultural-sector/> (дата звернення: 02.03.2025).
6. KSE. (2024). Agricultural War Damages Review. Ukraine. URL: <https://kse.ua/agricultural-war-damages-review/> (дата звернення: 02.03.2025).
7. Litvinov, V., Gagalyuk, T., Levkovych, I. (2024). Auswirkungen des russischen Angriffskrieges auf den landwirtschaftlichen Arbeitsmarkt der Ukraine. *Ukraine-Analysen*, (308), 10-17. URL: <https://laenderanalysen.de/ukraine-analysen/308/ukraine-krieg-folgen-arbeitsmarkt-landwirtschaft/> (дата звернення: 02.03.2025).
8. Карнаушенко А.С. (2020). Економічна суть та форми фінансування інноваційної діяльності аграрних підприємств. *Ефективна економіка*, (4). URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7821>, DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.86 (дата звернення: 02.03.2025).
9. Коваленко М.В., Поліщук М.М., Горячун О.В. (2018). Сучасні джерела фінансування сільськогосподарських підприємств. *Економіка і сусільство*, (17), 240-250., DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-35> (дата звернення: 02.03.2025).
10. Використання можливостей аналітики даних у сільському господарстві. URL: <https://iabac.org/blog/utilizing-the-power-of-data-analytics-in-agriculture> (дата звернення: 02.03.2025).
11. What Agriculture Issues and Problems Farmer Face? – Top Challenges for Agriculture in 2025. URL: <https://agtech.folio3.com/blogs/top-agriculture-issues-for-farmers-in-2024/> (дата звернення: 02.03.2025).
12. Peter Weißhuhn, Katharina Helming, Johanna Ferretti, Research impact assessment in agriculture-A review of approaches and impact areas, *Research Evaluation*, Volume 27, Issue 1, January 2018, Pp. 36–42, <https://doi.org/10.1093/reseval/rvx034> (дата звернення: 02.03.2025).
13. Rosegrant MW, Wong B, Sulser TB, Dubosse N, Lybbert TJ. Benefit–Cost Analysis of Increased Funding for Agricultural Research and Development in the Global South. *Journal of Benefit–Cost Analysis*. 2023;14(S1):181-205. doi:10.1017/bca.2023.27 (дата звернення: 02.03.2025).
14. Grecu, F.; Badareu, G.; Roşculete, C.; Siminică, M.I.; Cîrciumaru, D.; Cârstina, S.; Doran, N.M. How Has Agricultural Financing Research Evolved? A Bibliometric Analysis of Emerging Trends and Key Factors. *Agriculture* 2025, 15, 541. <https://doi.org/10.3390/agriculture15050541> (дата звернення: 02.03.2025).

REFERENCES

1. Tomashuk, I., Khaietska, O., & Boltovska, L. (2024). Analysis of investment activities in the agricultural sector of Ukraine: determination of factors and ways of its activation. *Baltic Journal of Economic Studies*, 10(3), 340-352. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2024-10-3-340-352> (Accessed 27 February 2025).
2. Dobrovolska O. V., Kishchenko T. V. (2013). Suchasnyi stan finansuvannia silskohospodarskykh pidpryemstv. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, (8), 60-63. Available at:

<http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/532>, DOI: 10.32702/2307-2105-2022.2.6 (Accessed 27 February 2025).

3. Paska I., Batazhok S., Herasymenko I., Khakhula B., Marshalok M. (2024). Turyzm i rosiisko-ukrainska viina: problemy sohodennia ta perspektyvy pisliavoiennoho vidnovlennia. *Ekonomichnyi analiz*, 34(3), 342-350. <https://doi.org/10.35774/econa2024.03.342> (Accessed 27 February 2025).

4. Savchuk V. K. (red.) (2017). *Stratehichni rozvytok pidpriumstv ahrarnoi sfery ekonomiky Ukrainy: analityko-prohnozna otsinka*. Kyiv: TsP «Kompynt». 366 p.

5. Finansuvannia ahrarnoho sektoru. Available at: <https://kse.ua/kse-research/financing-of-the-agricultural-sector/> (Accessed 02 March 2025).

6. KSE. (2024). *Agricultural War Damages Review. Ukraine*. Available at: <https://kse.ua/agricultural-war-damages-review/> (Accessed 02 March 2025).

7. Litvinov, V., Gagalyuk, T., Levkovich, I. (2024). Auswirkungen des russischen Angriffskrieges auf den landwirtschaftlichen Arbeitsmarkt der Ukraine. *Ukraine-Analysen*, (308), 10-17. Available at: <https://laender-analysen.de/ukraine-analysen/308/ukraine-krieg-folgen-arbeitsmarkt-landwirtschaft/> (Accessed 02 March 2025).

8. Karnaushenko A. S. (2020). Ekonomichna sut ta formy finansuvannia innovatsiinoi diialnosti ahrarnykh pidpriumstv. *Efektivna ekonomika*, (4). Rezhym dostupu: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7821>, DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.86 (Accessed 02 March 2025).

9. Kovalenko M. V., Polishchuk M. M., Horiachun O. V. (2018). Suchasni dzherela finansuvannia silskohospodarskykh pidpriumstv. *Ekonomika i suspilstvo*, (17), 240-250., DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-35> (Accessed 02 March 2025).

10. Vykorystannia mozhlyvostei analityky danykh u silskomu gospodarstvi. Available at: <https://iabac.org/blog/utilizing-the-power-of-data-analytics-in-agriculture> (Accessed 02 March 2025).

11. What Agriculture Issues and Problems Farmer Face? – Top Challenges for Agriculture in 2025. Available at: <https://agtech.folio3.com/blogs/top-agriculture-issues-for-farmers-in-2024/> (Accessed 02 March 2025).

12. Peter Weißhuhn, Katharina Helming, Johanna Ferretti, Research impact assessment in agriculture—A review of approaches and impact areas, *Research Evaluation*, Volume 27, Issue 1, January 2018, Pp. 36–42, <https://doi.org/10.1093/reseval/rvx034> (Accessed 02 March 2025).

13. Rosegrant MW, Wong B, Sulser TB, Dubosse N, Lybbert TJ. Benefit–Cost Analysis of Increased Funding for Agricultural Research and Development in the Global South. *Journal of Benefit-Cost Analysis*. 2023;14(S1):181-205. doi:10.1017/bca.2023.27 (Accessed 02 March 2025).

14. Grecu, F.; Badareu, G.; Roşculete, C.; Siminică, M.I.; Cîrciumaru, D.; Cârstina, S.; Doran, N.M. How Has Agricultural Financing Research Evolved? A Bibliometric Analysis of Emerging Trends and Key Factors. *Agriculture* 2025, 15, 541. <https://doi.org/10.3390/agriculture15050541> (Accessed 02 March 2025).

Vasyl Savchuk, Doctor of Sciences in Economics, Professor

(Professor of the Department of Statistics and Economic Analysis, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine)

Mykhailo Sobchenko,

(Graduate Student of the Department of Statistics and Economic Analysis, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine)

METHODOLOGICAL APPROACHES TO RESEARCHING THE PROVISION OF FINANCING FOR THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Agricultural enterprises in Ukraine play a crucial role in ensuring the country's food security and economic development. However, the current conditions of the agricultural sector are characterized by high uncertainty caused by economic, social, and political factors. In such circumstances, researching methodological approaches to providing financing for the development of agricultural enterprises becomes particularly relevant.

Analytical and forecasting support for financing agricultural enterprises includes a set of methods and tools used to assess the financial condition of the enterprise, forecast its development, and make effective management decisions. This support aims to optimize the use of financial resources, minimize risks, and ensure sustainable development of the enterprise. The application of these methodological approaches allows enterprises to adapt to changes in the financial environment and ensure sustainable development. They help identify and eliminate weaknesses in the financial structure of the enterprise, optimize the use of available resources and attract additional financial resources to support development.

Analytical and forecasting support allows agricultural enterprises to make informed management decisions, increase resource use efficiency, and ensure financial stability. The use of modern technologies contributes to the automation of processes and the transparency of data, which is important for attracting investments and ensuring the competitiveness of the enterprise.

Researching methodological approaches to providing financing for the development of agricultural enterprises in modern conditions allows for consideration of economic instability, changes in the regulatory environment, technological innovations, and social factors affecting the activities of enterprises. The development and implementation of effective financing methodologies will contribute to the sustainable development of the agricultural sector and enhance its competitiveness.

Keywords: analytical and forecasting support, development financing, analytical tools, sources of financing.

Стаття прийнята до друку 20 березня 2025 року